

SAMANTHA GROSSER

Lamtumira e fundit

Një novelë e Luftës të Dytë Botërore

BOTIMET TOENA

SAMANTHA GROSSER

LAMTUMIRA E FUNDIT
Një novelë e Luftës së Dytë Botërore

Përktheu nga origjinali anglisht Shpresa Osmeni

BOTIMET TOENA
Tiranë

Autorja: Samantha Grosser
Titulli në origjinal: The last goodbye
Botoi në anglisht: Sam Grosser Books

Botuese: Irena Toçi

Kryeredaktore: Edona Marku Huqi
Redaktor letrar: Eris Rusi
Përkujdesja grafike dhe kopertina: Erdita Oshafi

ISBN 9789928817587

© 2022, Samantha Grosser

© *në shqip* Botimet Toena

Të gjitha të drejtat janë të rezervuara. Nuk lejohet shumëfishimi me asnjë lloj mjete ose forme, as me fotokopje, pa lejen me shkrim të mbajtësit të copyright-it

BOTIMET TOENA

Rr. "M. Gjollësja" nr. 71, Tiranë 1023.

Kutia Postare 1420

E-mail: botimet.toena@gmail.com

toena.porosionline@gmail.com

<https://toena.al/>

*Për mamanë time, historitë
e së cilës më frymëzuan për këtë novelë.*

Kapitulli I

Ema

Australi, 2014

Kishte kaluar mëngjesi kur Ema u kthye në rrugën ku pat jetuar dikur dhe dalloj një bllok apartamenti të pandryshuar, i ndriçuar nga dielli dhe i ngrohtë për fundin e verës.

Përtej shtëpive gjatë rrugës ajo mund të dëgjonte mërmërimën e dallgëve në plazh, hipnotizuese dhe plot kujtime të një kohe më të lumtur: skuqja e parë e fytyrës nga emocioni i një jete të re në Sidnei, shpresa dhe pritja e një dashurie të re. Ndaloi për një moment të mbante vesh duke shpresuar që të qetësohej nga zhurma ritmike e ujit. Ajo mund të ecte gjatë rërës, ndërsa ndodhej atje, mendoi duke i dhënë lamtumirën një vendi, nga i cili mendonte se nuk do të largohej kurrë. Por impulsi iu fashit ashtu siç kishte ardhur. Tashmë po vazhdonte të ecte drejt rrugës që të çonte te shkallët, drejt apartamentit që tashmë nuk ishte më shtëpia e saj.

Mbi pjesën e jashtme të shkallës, ajo hezitoi, çelësi ishte varur dhe lirisht lëvizi ndërmjet gishtave të saj.

Xhemi i kishte premtuar se nuk do të ishte në shtëpi, por asaj i dukej ende gabim që të mos trokiste, sido

që të ishte situata. Ai mund të kishte harruar se ajo po vinte. Ndoshta ndodhej brenda, me ndonjërin nga gratë që mund të kishte sjellë në fund të marrëdhënies së tyre.

Emën e përshkoi një e dridhur vetëm duke e menduar këtë gjë, pavarësisht nga i nxehti i ditës. Ajo trokiti fort dhe këto goditje të forta dëgjoheshin edhe deri në pyll.

Asgjë. Trokiti përsëri. Nëse ai po flinte në dhomën e gjumit, nuk mund ta dëgjonte të trokiturën. Afroi veshin te dera. Asnjë lëvizje, asnjë muzikë. Nuk ishte ndezur as televizori. Duke u lehtësuar nga frymëmarrja e gjatë që nuk bëri asgjë për të qetësuar rrahjet e zemrës, e futi çelësin në bravë dhe hapi derën.

Apartamenti ishte njësoj siç i kujtohej, pavarësisht nga fakti se tashmë ishte e ndërgegjeshme se nuk ishte më shtëpia e saj. I drejtoi sytë drejt divanit, te posterat mbi mure, te dollapi i drunjtë, rrëshqitëset e sërfit të mbështetura në qoshe dhe e kuptoi se nuk kishte asgjë në vendin e duhur. Gjithçka ishte Xhemi: mobiliet e tij, shija e tij, gjërat e tij. Ishte e vështirë që ta besojë që ajo kishte jetuar ndonjëherë atje për tre vjet. Tre vjet të jetës së saj, dhe gjithçka që kishte mundur të merrte prej atje, ishin vetëm dy çanta sportive.

Jashtë në ballkon një harabel kishte zbritur dhe çukiste çka mundej. Ajo e vështroi për një moment përmes dritares dhe filloi që të mblidhte mendjen. Më pas, më në fund, duke ngritur shpatullat dhe duke marrë frymë thellë, u nis drejt dhomës të saj të gjumit

për të mbledhur gjërat që i përkisnin asaj dhe nuk i kishte marrë kur ishte larguar nga jeta e Xhemit disa javë më parë.

Përpara se të largohej, e kishte pastruar shtëpinë dhe i kishte hedhur vështrimin e fundit apartamentit që dikur e kishte adhuruar. I dukej gjithçka e vjetër, e rrënuar dhe nuk kishte mbetur asgjë që t'i kujtoheshin ato mure. Dhembja që kishte ndier kur po largohej, filloi që t'i pakësohej, megjithëse donte që të largohej duke kujtuar humbjen e familjes. Ndërsa po prekte me gishta banakun e kuzhinës, sytë iu ndriçuan kur pa një zarf të vogël poste të flakur mbi makinën e kafesë. Nuk u mëdysh dhe e hapi menjëherë.

Kishte disa letra zyrtare për Xhemin të cilat ishin gjoba për shkeljen e trafikut, një letër e një qiraxhiu që ishte larguar më parë si edhe një zarf i hollë i madh me shkrim dore që i drejtohej asaj.

Ema u vrenjt dhe e futi atë ndërmjet gishtave. Adresa e shkruar kishte një problem ligjor, që me sa duket i shkaktoi shqetësim, një ndjenjë të menjëhershme faji që e bëri të mos ndihej e qetë. Duke hedhur sytë drejt derës së hapur, thua po e vështronte njeri, shtrëngoi letrën midis gishtave. Sa do të donte që të kishte ikur, edhe pse gjysmë e frikësuar nga takimi me Xhemin dhe e etur që ta kalonte gjithë biznesin në anën e saj. Por ajo letër i pat shtuar kureshtjen.

Përplasja e papritur e derës së makinës jashtë në rrugë e trembi Emën nga mendimet e saj dhe futi zarfin në xhep, i mori çantat dhe u largua një herë e përgjithmonë, pa i rënë në sy njeriu.

Më vonë, kur mbërriti në apartamentin e vogël që kishte qenë më i miri për ta marrë me qira kur u nda me Xhemin, i hodhi të dyja çantat në krevatin e ngushtë. Shenjat e zakonshme të njollave nga lagështia depërtonin ajrin dhe hapi dritaren që të futej freskia e rrugës së bashku me fladin e pasdites, si edhe zërat e njerëzve që vinin nga kafenetë jashtë.

Tashmë, e rraskapitur nga emocionet e ditës, i la çantat të pahapura dhe doli nga kuzhina. Duke pritur që të ziente ibriku i çajit, iu kujtua letra, e nxori atë nga xhepi dhe e hapi. Në krye të letrës lajmëroheshin Wulocat dhe partnerët, avokatët nga Londra, dhe e njëjta frymë fajësimi e paqëndrueshme e përshkoi përpara se sytë të kapnin faqen e shkruar, duke kërkuar për detajet - paratë që zotëronte ajo, një gjobë që nuk e kishte paguar dhe dikush që e akuzonte për diçka. Kështu që iu desh një moment për të kuptuar fjalët e shkruara në letër.

“Kemi kënaqësinë t’ju informojmë se jeni e vetmja përfituese në testamentin e Izabel Landon për shtëpinë trekatëshe në rrugën ‘Kovendish’ në Mbretërinë e Bashkuar.

Kemi kënaqësinë t’ju njoftojmë se jeni e vetmja përfituese në testamentin e fundit të Izabel Landon të shtëpia trekatëshe, rruga ‘Kovendish Nor Felk’ - Mbretëri e Bashkuar.

Kemi marrë udhëzimet që t’ju kalojmë asetet financiare të pronës dhe të lehtësojmë udhëtimin tuaj për në Angli për të marrë në zotërim pronën dhe të

mirat e shoqëruara me të, kur të keni mundësinë më të afërt.

Ka një sërë dokumentesh që kërkojnë firmën tuaj. Po të keni mundësi na dërgoni *e-mail* me firmën tuaj në adresën e mësipërme sa më shpejt që të jetë e mundur. Dhe ne do t'jua ridërgojmë menjëherë.

Në pritje të përgjigjes suaj!”

Ajo e lexoi sërish. Dhe sërish, për të tretën herë.

Habia dhe mosbesimi e pushtuan krejt. Kush dreqin ishte kjo Izabel Landon? Dhe përse duhej që të linte një testament, trashëgimi për Emën? U përhumbe në mendime mos kujtonte diçka, por emri nuk i binte asnjë kambane. Nuk kishte asnjë jehonë nga e kaluara e saj, nuk kishte asnjë ndjesi që ta kishte dëgjuar atë emër më parë. Mos vallë ndonjë i afërm i saj i humbur shumë kohë më parë, ndoshta?

Mendoi për prindërit dhe gjyshërit e saj, por nuk jetonte asnjëri prej tyre që t'i pyeste. Tundi kokën kundër pengesës që ndjeu, duke shpresuar t'i rregullonte mendimet në të njëjtën mënyrë. Nuk kishte asnjë ndryshim.

E la letrën që të binte mbi banakun e kuzhinës dhe e bëri çajin me një furnelë automatike. Më pas u ul në tavolinë me filxhanin e çajit dhe mori letrën për ta parë edhe njëherë. Ishte një plan vjedhje, e ndau mendjen. Kështu duhej të ishte. Ajo nuk ishte ai lloj personi që mund t'i ndodhte kjo gjë.

Por megjithatë...

Duke u ngritur e duke rënkuar, e çoi filxhanin te lavamani. Një trashëgimtar do të ishte mirë, mendoi

ajo, ndërsa po lante filxhanin. Do të ishte një rrugëdalje nga trishtimet e jetës të saj, që kur u nda nga Xhemi, një shans për të filluar përsëri, në vend të endjes pa fund për në punë, për të mbijetuar dhe asnjë qindarkë për asgjë tjetër.

Pas ndarjes, Ema e kishte kuptuar se Xhemi pat qenë gjithë jeta e saj. Miqtë e Emës ishin miqtë e tij, bota sociale i përkiste atij dhe gjithçka që ajo bënte rrotullohej rreth tij.

Vendosi që të qëndronte në Australi për të qenë të dy së bashku në fund të pushimeve, thjesht u fut në jetën e tij e goditur nga dashuria dhe e përfshirë nga romanca e plazheve e ditët në sërë. Dhe ndërkohë që lidhja u këput, nuk kishte mbetur absolutisht asgjë në jetën e saj. Pa atë, papritur Ema e gjeti veten pa miq e shokë dhe të vetmuar.

Ajo u kthye nga lavapjata dhe i vendosi vithet përballë, duke e parë edhe një herë letrën që ndodhej mbi tavolinë. Duket si letër zyrtare, mendoi ajo. Anglishtja ishte mjaft korrekte dhe bindëse, dhe ata nuk kishin kërkuar para, duke kërkuar që ajo vetëm t'ju dërgonte atyre një e-mail. Për një moment hezitoi, e kapur ngushtë ndërmjet kuriozitetit dhe skepticizmit.

E çfarë do të humbiste? Sigurisht një e-mail nuk mund ta lëndonte atë?

Duke u ulur përsëri në tavolinë, mori laptopin dhe e hapi me ankth, a thua se bota e saj lidhej me atë e-mail. Nuk kaloi shumë dhe filloi që të shkruante në kompjuter.

Kapitulli II

Ema

Angli 2014

Nuk ishte ëndërr. Shumë pak kohë më parë Ema kishte përfunduar qëndrimin e saj në Sidnei dhe tashmë po kthehej sërish në Angli për t'ia nisur nga e para.

Gjatë gjithë korrespondencës me avokatin, nuk kishte zbuluar asgjë më shumë për misteriozen Izabel Landon. Kjo e kishte lënë pa gjumë, duke llogaritur me vete mundësitë e mëdha. Të gjitha ato dukeshin të pamundura në mendjen e saj, gjatë orëve të kaluara pa gjumë. Kishte pritur me padurim që të zgjohej me lajme të mira, por e gjitha kjo pat qenë një gabim. Në fund të fundit ajo ishte personi i gabuar dhe trashëgimia i përkiste dikujt tjetër.

Çdo mëngjes, zgjohej pak më e mësuar me idenë, duke e pranuar pak më shumë faktin se ajo ishte pronarja e një vile në Norfolk dhe se llogaria e saj bankare ishte e mjaftueshme për ta bërë atë të pasur. Me ngadalë, kjo goditje i hapi rrugën drejt kënaqësisë. Ajo mendonte se ndoshta kur të shkonte në qytetin Little Sutton njerëzit në fshat do të mund ta ndihmonin.

Duke buzëqeshur me vete, dalloi nga dritarja e vogël e avionit pamjen spektakolare të portit të Sidneit dhe u rehatua për fluturimin.

Kur më në fund zbriti nga autobusi në Little Sutton ishte vonë pasdite dhe hijet kishin zaptuar të gjithë rrugën. Ajo qëndroi në një qoshe dhe vështroi autobusin që po largohej, duke marrë frymë thellë për të qetësuar vërshimin e papritur të nervave për një jetë të re që po hapej para saj.

Tashmë Australia dukej si një botë tjetër, një tjetër kohë. A kishte jetuar ajo atje ndonjëherë? Tashmë dukej e pamundur. Kishte qenë jashtëzakonisht e lehtë për t'u larguar dhe nën goditjen si dhe nën ndjesitë e gjithçkaje, javët e fundit pothuajse kishin kaluar pa u vënë re. Kishte dhënë një lamtumirë në nxitim e sipër tek puna e saj, ku i dhanë një tufë të madhe me lule për të cilat i erdhi keq që i la në hotel.

Dhe më pas udhëtimi që dukej pa fund dhe ajo 30.000 milje mbi tokë, pa gjumë dhe akoma shumë e habitur për ta parë veten e saj atje. Ndihej sikur të ishte e balancuar mbi një urë të ngushtë ndërmjet të shkuarës dhe të ardhmes të saj, e ardhmja e turbullt dhe jo reale, një turbullirë e lëvizjes dhe e udhëtimit, gjithçka ishte si e rrufeshme.

Tani, duke qëndruar në rrugën e Sutton-it të vogël me dy valixhe, që ishin gjithçka që kishte sjellë nga Sidnei, e gjithë jeta e saj ishte paketuar brenda tyre. Ajo e hodhi vështrimin te fshati i saj. Disa ndërtesa të vogla prej guri rreshtoheshin në anë të rrugës së gjerë ku ishte një klub,

një dyqan fshati dhe një floktore. Në distancë ajo arriti të shihte një kullë të një kishe që ndodhej jashtë rrugës.

Nuk kishte asnjëri, ishte koha ndërmjet pasdites dhe mbrëmjes, kur njerëzit ndodheshin në shtëpi duke u përgatitur për darkën dhe dyqani tashmë kishte vendosur tabelën “Mbyllur”. Asaj i shkoi në mendje për supermarketet në Sidnei, të hapura gjatë gjithë kohës dhe buzëqeshi me vete. Tashmë, duhej që të ishte më e organizuar me pazaret këtu.

Duke futur duart te xhepat e xhaketës, nxori një fije letër të palosur me një adresë - adresa ruhej në mendjen e saj, ndërsa shënimi ishte i vjetruar nga koha, nevojitej si një provë.

Vila “Pema e qershisë”, “Kavendish”, Suton-i i Vogël. Norfolk.

Ishte shumë e lehtë për të gjetur rrugën - një kthesë në rrugën kryesore, pak metra përpara kishës - dhe në qoshe ajo ndaloi të çlodhte shpatullat. Por kur u kthye në rrugicë, mori frymë thellë, nuk e kishte kuptuar që përbrenda po mbante një psherëtimë kënaqësie. Një rresht i vogël me shtëpi prej guri të bardhë ishte fshehur nga kopshtet e bukura me lule tulipanësh, irisë dhe narcisë. Drurët frutorë i kishin shtrirë degët e tyre mbi gardhe, ngjyrë të kuqe. Ajo nuk ishte e sigurt se çfarë mund të gjente në fund të udhëtimit të saj. Papritur pati një emocion të fortë ndërsa vazhdonte rrugën, ishin përplasjet e valixheve mbi kalldrëm. Teksa ecte, kontrollonte çdo shtëpi me radhë, ndërsa kalonte pranë tyre.

Vila “Pema e mollëve”, vila “Pema e kumbullës” dhe në fund të rreshtit ishte shtëpia e saj, plotësisht e mbuluar nga një dru qershie përballë.

Ema ndaloi te porta prej druri dhe vështroi ndërtesën.

Shtëpia e saj. Tamam shtëpia e saj. Ajo ende nuk e besonte dhe ndjeu zemrën që i rrihte fort në kraharor, goja i qe tharë nga parashikimi, akoma duke pritur, jo shumë e sigurt, se dikush do të vinte dhe do t’i tregonte se gjithçka ishte një gabim, se vila e saj në fund të fundit nuk ishte e saja. Gjithë ankth hapi portën, i tërhoqi valixhet gjatë rrugës dhe për një moment e kapi paniku përpara se gishtat e saj të lëviznin çelësin te dera. Hapi derën, ishte një dhomë ndenjjeje e rehatshme, me një kuzhinë përtej saj. Një vatër zjarri e hapur kishte zënë pjesën më të madhe të një muri - ajo duhej të mësonte se si të ndizte zjarrin, mendoj me vete.

Përballë saj, një shkallë e ngushtë ngjitej deri në katin e parë.

Hezitoi një hop, ndërsa po vendoste valixhet poshtë, ende mosbesuese që ai vend ishte vërtet i saj, e nuk i ndahej ndjesia se mos kishte hyrë në pronën e dikujt tjetër. I hodhi një sy gjithë dhomës. Prania e Izabel Landonit ndihej ende mbi mobilet dhe pikturat e vëna nëpër mure, në zbukurimet mbi oxhak, te një grumbull letrash të pahapura mbi banakun e kuzhinës. Do të duhet kohë, mendoj Ema, ta bënte vendin të sajën dhe të ndihej tamam si në shtëpinë e vet.

Akoma e pasigurt, ajo bëri një hap përpara dhe i vendosi gishtat në pjesën e poshtme të divanit.

Ishte një mobilie e mirë e mbuluar me kadife jeshile të butë me jastëkë te krahët e divanit. Vërtet e modës së vjetër, por ishte joshëse. Ema hoqi këpucët dhe shkoi te vatra e zjarrit, gishtat u fundosën në butësinë e një qilimi afgan, ndërsa ajo i hodhi sytë mbi oxhak ku kishte disa xhingla, një porcelan i Budës, një kullë Eifel të vogël, figurina të vogla porcelani - dy fotografi të vogla ishin vendosur në korniza prej argjendi. Ato ishin të dyja bardhezi dhe dukeshin sikur ishin bërë në vitet 1940.

Ema mori në fillim të parën dhe pastaj tjetrën. E para ishte e një gruaje të re me sy të mëdhenj të ndritshëm dhe me flokë biondë që i jepnin asaj pamjen e Loren Bakallit. Buzët e saj ishin të mahnitshme. Ema buzëqeshi dhe më pas e ktheu pikturën në anën tjetër duke shpresuar për ndonjë informacion në anën e pasme. Por nuk ishte shkruar asgjë dhe i erdhi keq që ta hiqte fotografinë nga korniza. Ajo dukej kaq mirë atje dhe e patrazuar.

- A jeni ju Izabel? - pëshpëriti Ema. *Ndoshta*, mendoi me vete dhe shpresonte kështu.

Ishte mirë që të kishe një fytyrë për t'i vendosur një emër, tregonte mirësi dhe një prani konkrete.

Fotografia tjetër ishte e një djali të ri, i veshur me një uniformë që hamendësoi se qe amerikane, megjithëse nuk mund të ishte e sigurt. Ai ishte i pashëm, me sy të errët dhe flokë të zinj që ngjante se kishin nisur

të bëheshin kaçurrela, pavarësisht shkurtësisë së tyre. Nuk kishte buzëqeshje te buzët e tij, që i jepte atij një hije serioziteti, dhe ajo e preku xhamin me gishta duke vazhduar të ndiqte linjat e fytyrës së tij.

- Kush jeni ju? - e pyeti pikturën. - Dhe ku përfshihesh ti në këtë histori?

Duke e vendosur me kujdes fotografinë në vendin e vet, u kthye dhe kaloi nëpër kuzhinë. Shkëlqente nga pastërtia dhe ishte çuditërisht shumë moderne, me banakë prej mermeri dhe pllaka prej balte të pjekur në dysheme. Një tavolinë e vogël qëndronte përballë murit dhe frigoriferi bënte zhurmën e tij të zakonshme. Avokati e kishte siguruar se të gjitha shërbimet tashmë ishin gati të lidhura, dhe asaj i duhej vetëm që t'i kalonte në emrin e saj.

Me përtesë, hapi frigoriferin. Sigurisht që ishte bosh, dhe buzëqeshi nga mendimi se kishte shpresuar që të gjente qumësht për çajin. Duke kontrolluar të gjithë dollapët e tjera, gjeti pako orizi dhe çaji, pako makaronash dhe fasule. Gjithçka që asaj i nevojitej në shtëpi, ishte atje.

Më pas u ngjit lart te shkallët. Kishte dy dhoma gjumi të vogla - njëra me një krevat dopjo dhe tjetra me një divan që shërbente edhe si shtrat dhe një tavolinë poshtë dritares prej së cilës shihej kopshti prapa shtëpisë. Dhe më tutje oborri i kishës. Ishte një pamje e bukur për një tavolinë. Ajo gjeti edhe pëlhurë liri të mbështjellë me kujdes në një dollap nga ku ndihej era e livandos. E çoi atë në dhomën e gjumit,

rregulloi krevatin dhe pastaj qëndroi duke e vështruar me një buzëqeshje.

Ajo ishte në shtëpi.

Në mbrëmje shkoi në një bar në rrugën “Haj Strit”, duke ecur e lodhur në errësirën e vendit, e nervozuar për pritjen e saj në fshat. A e dinin vallë fshatarët se kush ishte ajo? A po e prisnin atë, vallë? Suton-i ishte një vendi i vogël dhe ajo ishte e sigurt që çdo njeri dinte rreth punëve të çdonjërit. Vetë nuk ndihej aq mirë me këtë fakt. Ajo ishte mësuar me fshehtësitë e të jetuarit në një qytet.

“Luani i artë” ishte vetëm disa minuta larg dhe aroma e ngrohtë e birrës dhe e ushqimit të barit ndihej përpara se ajo të hapte derën. Ndaloj një çast në rrugë për të mbledhur veten, kishte kaluar një kohë e gjatë pa vajtur në një bar e vetme, madje një kohë e gjatë që kur kishte dalë me njerëz të tjerë. Gjatë muajve që rrodhën pas ndarjes me Xhemin, ajo pothuajse nuk kishte bërë asgjë tjetër vetëm punë dhe gjumë.

Tani, frymëmarrja iu përshpejtua, goja iu tha, e ndërsa drejtonte shpatullat dhe e detyronte veten të merrte frymë thellë, guximi i saj lëkundej. Çfarë do të ndodhte nëse banorët do ta urrenin? Çfarë do të ndodhte nëse ata do të refuzonin ta pranonin? Ajo tundi kokën kundër kësaj mundësie. Tashmë kjo ishte shtëpia e saj dhe nuk mund të fshihej. Me një frymëmarrje të thellë, shtyu derën e barit dhe hyri brenda.

Nga pragu i derës, hodhi një vështrim të shkurtër rreth e rrotull. Ishte një vend i qetë, i modës së vjetër, me një vatër të madhe që e imagjinonte të ndezur gjatë netëve të dimrit. Ajo ngriti kokën. Ishte bosh, përveç dy burrave të vjetër me një qen gjuetie tek këmbët e tyre. Ata nuk i kushtuan asaj asnjë vëmendje, por banakieri ngriti sytë nga gota që po lante dhe e përshëndeti. Edhe ajo e përshëndeti dhe u kthye në bar.

- Mirëmbërëma, - i tha banakieri. - Me se mund t'ju shërbej?

Ajo kishte planifikuar që të merrte një gotë verë, por zakonet e vjetra u harruan kur pa fuçitë e birrës që shndrisnin. Kishte kaluar një kohë shumë e gjatë që kur kishte pirë birrë angleze.

- A përgatisni ushqim?

- Po, po, - iu përgjigj ai. - Keni menynë në tavolinë.
- Nuk ka salltanet, por është mjaft mirë.

- Unë nuk doja luks, - u përgjigj ajo, duke hedhur sytë te menyja. - Jam e uritur. Çfarë më sugjeroni?

Ai buzëqeshi:

- Për vete, më pëlqen bifteku dhe byreku.

- Perfekt, unë dua njërin prej tyre.

Ai nxori birrën mbi banak dhe shkoi në kuzhinë për t'u kujdesur për ushqimin.

Ajo u ul mbi një stol në bar, zgjati kokën në kuzhinë për të parë ushqimin dhe gjerbi një gllënjë birrë. Ishte e freskët dhe e hidhur, kjo gjë i kujtonte ditët studentore, përpara se ajo të nisej për udhëtimet e saj.

- Jeni kalimthi këtej, apo jo? - e pyeti baristi kur u kthye. Ai ishte një burrë në moshë të mesme me sy të bukur dhe me një buzëqeshje të lodhur.

- Unë kam ardhur këtu për të jetuar, - u përgjigj ajo me një buzëqeshje të plotë. - Kam trashëguar vilën e Izabel Landonit, në rrugën “Kavendish”, megjithëse nuk e di se përse. Kështu që për mua është një fillim i ri. E njihnit ju atë?

- Të gjithë e njohin atë, - u përgjigj banakieri dhe Ema buzëqeshi. - Izabela kishte një shpirt shumë të veçantë. Ajo nuk ishte e rezervuar apo e tërhequr - ishte shumë miqësore - megjithatë nuk fliste shumë për veten.

- Oh... - Ema nxori një psherëtimë zhgënjimi. Kishte shpresuar një përgjigje krejt ndryshe.

- Natyrisht ju mund të pyesni këtej, rreth e rrotull, njerëz të tjerë.

- Do ta bëj këtë gjë. Faleminderit. Meqë ra fjala, emri im është Ema.

- Kliv. Gëzohem që u njohëm. Mirë se erdhe në Little Sutton.

Ajo buzëqeshi dhe mori edhe një gotë tjetër birre. Kur erdhi byreku, shkoi që të ulej në një tavolinë pranë vatrës së boshatisur. Burrat e vjetër së bashku me qenin u larguan dhe ndërkohë ajo ishte i vetmi klient. E mbaroi ushqimin dhe po mendonte se ndoshta duhej të shkonte në shtëpi, kur dera u hap përsëri nga rënia e ziles. Instinktivisht ngriti kokën lart dhe pa një burrë rreth të tridhjetave, moshë e

saj, me flokë të errët dhe me sytë plot dritë që po i shkëlqenin. Ai i dha një buzëqeshje mirësjelljeje së cilës iu përgjigj përpara se ai të hiqte vështrimin e të kalonte përgjatë barit.

Duke mos pasur asgjë për të bërë, Ema vështroi të sapoardhurin teksa bisedonte me Klivin dhe megjithëse nuk mund të dëgjonte fjalët e tyre, ishte e qartë se ata e njihnin mirë njëri-tjetrin. Më pas ai u afrua te tavolina e saj.

- A ka problem nëse ulem me ju? - e pyeti. - Me ç'po shoh nuk ka vend tjetër ku të ulem. - Ai ngriti pak supet duke i hedhur një sy pab-it të boshatisur dhe ajo qeshi.

- E po në këtë rast nuk do të ishte mirë që t'ju thosha jo.

Ai u ul në stolin pranë saj dhe i zgjati dorën:

- Andru Norton. Andi. Unë jetoj te vila "Druri i mollës", dy dyer larg prej jush. Klevi më tha se ju jetoni në shtëpinë e Izabelës?

- Kjo gjë na bën fqinjë.

Shtrënguan duart.

- Ema Mos. Më vjen mirë që po ju takoj.

Ajo buzëqeshi. - Po, është gjë shumë e çuditshme, shtëpia ku kam ardhur. As nuk e dija që ajo ekzistonte. Për të qenë e ndershme, jam akoma në gjendje shoku. E njihnit ju pronaren e mëparshme?

Goja e Andit ishte e mbushur plot me birrë, dhe shkuma po i derdhej nga buzët. Asaj i ngjau mjaft i këndshëm krejt e kundërta e Xhemit. I mbajtur mirë,

pa vese, pa asnjë përpjekje për të qenë fodull. Asaj i hyri menjëherë në zemër.

- Po e kam njohur, - tha ai. - Jam infermieri lokal i komunitetit këtu dhe kam kaluar pak kohë me të, veçanërisht nga fundi.

Ai kishte një kadencë të lehtë të timbrit si duket nga origjina irlandeze. Kjo gjë i jepte zërit të tij një butësi të këndshme.

- Ishte shumë sëmure?

- Ishte mjaft e dobët kështu që i nevojitej ndihmë për të marrë mjekimet... Vdekja nuk është kurrë e bukur, por ajo ishte tip tepër sanguin, thoshte që kishte jetuar një jetë të mirë dhe tashmë i kishte ardhur koha për të ikur.

- Më kishte përmendur ndonjëherë mua? Përse do të më linte gjithçka?

Ai tundi kokën.

- Ajo fliste pak për të shkuarën e saj gjatë javëve të fundit. Pat qenë fotografe. Kishte shëtitur gjithë botën - kishte shkuar në vende të rrezikshme, punoi për shumë gazeta dhe revista të ndryshme. - Ai ndjeu të dridhura në trup. - Nuk di më shumë se kaq.

- Nuk kishte familje?

- Jo, nuk ma përmendi kurrë diçka të tillë.

Ema u tërhoq. Tundi kokën e shqiptoi e dorëzuar:

- Është një mister.

- Në të vërtetë, ti mund të gjesh ndonjë gjë në shtëpi, mendoj unë. Letra të vjetra, ditarë. Vë bast se ka fshehur gjëra të vjetra diku rreth e rrotull.

- Ka shumë fotografi mbi parvazin e oxhakut, - tha ajo dhe ngriti vetullat.

- Ah, po, - iu kujtua atij. - Më ka treguar për to. Në njëren prej tyre është ajo, gjatë luftës, përpara se të bashkohej me Forcat Ajrore të Grave. Ishte absolutisht mahnitëse, apo jo? Dhe tjetri ishte pilot, i preferuari i saj, për një farë kohe, por vetëm kaq më pat thënë. Më vjen keq, nuk po të ndihmoj shumë, apo jo?

- Jo, ti po më ndihmon, - e kundërshtoi ajo. - Më tregove shumë gjëra.

Ai mbaroi pijen e tij dhe i bëri shenjë banakierit, duke treguar gotën bosh.

- Edhe një tjetër?

Ema hezitoi. Por Andi ishte një shoqërues shumë i mirë dhe ishte nata e parë në shtëpinë e saj të re. Kur ai erdhi me pijet, ajo e pyeti sërish:

- Keni jetuar këtu për një kohë të gjatë?

- Kam disa vjet. Unë jetoja në Londër. Punoja në një spital të madh, por u lodha, u stresova dhe kërkova një ndryshim. Më doli këtu puna, kështu që përse jo? E ja tek jam tani.

- Të pëlqen këtu?

- Po, - buzëqeshi ai.- Nevojitet një makinë për të shkuar gjithkund, por është një jetë e mirë. Ti ku ke jetuar më parë?

- Në Sidnei.

Ai ngriti vetullat me përshtypje të mira.

- E pëlqeje jetën atje? Unë gjithmonë kam dashur të shkoj.

- Po... - tha ajo, - dhe jo!

Ai qeshi.

- Është qytet i bukur dhe moti është fantastik, por jeta ime mori një kthesë të keqe kështu që bëra mirë që u largova. Një fillim i mirë dhe kjo është e gjitha.

- Atëherë po ngre një dollë për këtë, - qeshi ai dhe ngriti gotën e tij. Edhe ajo ngriti të sajën dhe i trokitën.

- Për një fillim të ri, - thanë njëherësh dhe qeshën.

Më vonë, dolën nga lokali dhe u kthyen në rrugën “Kavendish” së bashku. Andi i uroi natën e mirë.

- Do të shihemi përsëri, - shtoi ai. Nëse të nevojitet ndonjë gjë, di ku të më gjesh.

- Faleminderit. Natën e mirë, u përgjigj ajo dhe vazhdoi rrugën për në shtëpinë e saj.

Brenda, hoqi pallton dhe e vari prapa derës. Pastaj shkoi te pjesa e sipërme e oxhakut dhe zbriti poshtë fotografinë e vogël të pilotit, duke pyetur veten mos ai vallë ishte strumbullari i misterit ose të paktën mos vallë do ta orientonte në drejtimin e duhur. E çoi foton në kuzhinë ku drita ishte më e fortë dhe kërkoi sirtarët për të gjetur një thikë të mprehtë. Korniza ishte ngjitur në pjesën e pasme dhe kur gjeti një thikë të vogël, e shqiti foton me kujdes. Me frikën mos fotografia ishte e ngjitur pas kornizës, u gëzua kur kjo doli pa problem ne dorën e saj. Pastaj e mbajti fort frymën dhe e ktheu atë nga ana tjetër.

I dashuri im Methju, lexoi më zë, Janar 1944.

Ajo u ndal me kujdes në çdo fjalë duke gjurmuar shkrimin e vjetër, boja kishte filluar që të dilte nga ana e kornizës.

Methju, mendoj dhe e ktheu fotografinë përsëri, për të vështruar fytyrën e tij. Dukej shumë i ri. Ndoshta njëzet vjeç? Jo më shumë se aq. Sytë e tij ishin të zinj, fytyra e tij ishte e zbehtë, flokët e tij ishin të krehur bukur. Ajo i dha atij një buzëqeshje të vogël dhe e vendosi fotografinë sërish në parvazin e oxhakut. I uroi fotos së Izabelës një natë të mirë, fiku dritën dhe u ngjiti lart për të kaluar natën e parë në shtëpinë e saj të re.